

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
SENAT
LEGE

**privind regimul juridic al drepturilor cuvenite victimelor regimului
totalitar comunist**

Senatul adoptă prezentul proiect de lege

Art.1.- (1) Statul român recunoaște că regimul totalitar comunist din România s-a făcut vinovat de crime imprescriptibile împotriva umanității, săvârșite împotriva cetățenilor români.

(2) Statul român recunoaște că persoanele, care au suferit condamnări cu caracter politic sau au făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, precum și membrii familiilor lor, sunt *victime ale regimului totalitar comunist*, și au fost supuse unui regim de exterminare programată, unei represiuni criminale și unui genocid social, așa cum s-a constatat prin Raportul final al Comisiei Prezidențiale pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România.

(3) Negarea crimelor comunismului și a existenței victimelor regimului totalitar comunist este interzisă.

Art.2.- (1) Victimelor regimului totalitar comunist le sunt garantate în mod distinct și independent următoarele categorii de drepturi bănești: despăgubiri pentru prejudiciile materiale cauzate; compensații bănești pentru prejudiciile morale suferite; indemnizații de securitate socială și alte drepturi.

(2) Despăgubirile pentru prejudiciile materiale sunt destinate să repara prejudiciile materiale ale victimelor, fiind reglementate la art.5 alin.(1) lit.b) din Legea nr.221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989.

(3) Compensațiile bănești pentru prejudiciile morale sunt menite, în principal, să aline suferințele morale deosebite și de durată ale victimelor iar în plan secundar, să ofere o satisfacție morală acestora.

(4) Drepturile de securitate socială cuprind indemnizațiile lunare, gratuitățile la medicamente și asistență medicală, scutirile de la plata anumitor taxe și alte asemenea drepturi expres reglementate de lege în favoarea victimelor.

(5) Este interzisă diminuarea oricăror dintre aceste drepturi, pe considerentul exercitării lor concomitente, deoarece scopurile pentru care acestea au fost recunoscute sunt distincte.

Art.3.- (1) Statul își asumă răspunderea pentru prejudiciile morale cauzate prin condamnările personale cu caracter politic, pronunțate de justiția statului totalitar comunist, în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, condamnări pe care le declară vădit nedrepte, recunoscând dreptul persoanelor condamnate politic la compensații bănești și indemnizații de securitate socială, pentru daune morale cauzate de aceste condamnări.

(2) Statul își asumă răspunderea pentru prejudiciile morale cauzate prin măsurile administrative cu caracter politic dispuse de autoritățile statului totalitar comunist, în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, măsuri pe care le declară vădit abuzive, recunoscând dreptul victimelor măsurilor administrative politice la indemnizații de securitate socială prevăzute în Decretul-lege nr.118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat.

(3) Compensațiile bănești pentru prejudiciile morale suferite prin condamnare personală cu caracter politic se impun a fi acordate în mod necesar și urgent în scopul primordial de a alina suferințele profunde și de durată rezultate din încălcarea gravă a celor mai importante drepturi subiective nepatrimoniale ale victimelor, reprezentând valori fundamentale care definesc însăși personalitatea umană, precum: dreptul la libertate fizică; dreptul de a nu fi supus la tortură, tratamente inumane și degradante; dreptul la integritate fizică și la sănătate; dreptul la demnitate, onoare, reputație; dreptul la libertate de conștiință; dreptul la viața de familie; dreptul la a nu fi supus la muncă forțată; dreptul la liberă circulație; dreptul de a nu fi discriminat pe criterii politice; dreptul la viață privată și secretul corespondenței.

(4) Aceste compensații bănești pentru prejudiciile morale îndeplinesc o funcție principală compensatorie pentru suferințele deosebite și de lungă durată ale victimelor, funcție manifestată prin contribuirea: la îndreptarea răului ce le-a fost făcut, la ușurarea și micșorarea efectelor negative ale suferințelor, la ajutorul pentru consolarea și apropierea spre o stare de minim echilibru și normalitate a victimelor. Aceste compensații bănești nu se confundă cu măsurile legale nepatrimoniale ce au ca scop exclusiv oferirea doar a unei satisfacții morale, pur declarative, cum sunt anularea simbolică a condamnărilor politice executate sau recunoașterea calității onorifice de luptător în rezistența anticomunistă.

(5) Statul recunoaște că aceste compensații bănești, pentru prejudiciile morale cauzate datorită condamnărilor cu caracter politic și măsurilor administrative cu caracter politic, nu pot fi mai mici decât compensațiile de aceeași natură recunoscute de legislația în vigoare pentru persoanele condamnate pe nedrept, cele care au fost lipsite de libertate în mod nedrept, cele care au fost supuse la tortură și tratamente inumane, cele care au fost supuse unui regim de exterminare programată și unui genocid social, respectiv cele care au făcut obiectul unor măsuri administrative prin abuz de putere.

Art.4.- (1) Indemnizațiile lunare reglementate de prevederile art.4 și art.5 din Decretul-lege nr.118/1990 constituie, în mod exclusiv, drepturi de securitate socială, acordate în scopul ocrotirii sociale a victimelor regimului totalitar comunist, care, datorită persecuțiilor politice, vădit nedrepte, au fost private de libertate, iar ulterior, au fost grav discriminate

social și profesional, ceea ce a avut ca efect limitarea și restrângerea majoră a veniturilor materiale ale acestora și ale familiilor lor, timp îndelungat, în toată perioada comunistă. De asemenea, se are în vedere faptul că deținuții politici au depus muncă forțată perioade îndelungate, în condiții deosebit de grele, pentru care nu au fost niciodată remunerați, iar statul a profitat de munca acestora.

(2) Indemnizațiile prevăzute de dispozițiile Decretului-lege nr.118/1990 nu constituie compensații bănești pentru daune morale, fiind acordate prin decizii ale organelor județene de specialitate ale Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale și sunt suportate de la bugetul de stat, prin bugetul acestui minister. Plata acestor indemnizații se efectuează de casele județene de pensii.”

Art.5.- Legea nr.221/2009 se modifică și se completează după cum urmează:

1. Partea introductivă și litera a) ale alineatului 1 al articolului 5 vor avea următorul cuprins:

„(1) Orice persoană care a suferit condamnări cu caracter politic, în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, poate solicita instanței competente, în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, obligarea statului la:

a) acordarea de compensații bănești pentru prejudiciile morale, cauzate de detenția politică personală, constând într-o sumă egală cu echivalentul a 24 de mii de euro pentru fiecare an de condamnare efectuat. Pentru sume convenite mai mari de 100 de mii de euro plata se face în două tranșe egale, în interiorul a doi ani după pronunțarea hotărârii judecătorești definitive și irevocabile.”

2. La articolul 5, alineatul (1¹) va avea următorul cuprins:

„(1¹) Cauzele, care au ca obiect acordarea drepturilor prevăzute la alin.(1), inclusiv căile legale de atac, se judecă de urgență și cu precădere, termenele de judecată neputând fi mai mari de 14 zile. Hotărârile motivate se comunică părților în termen de cel mult 14 zile de la pronunțare.”

3. *La articolul 5, după alineatul (1¹) se introduce un nou alineat, alin.(1²), cu următorul cuprins:*

„(1²) Reclamanții din cauzele care au ca obiect acordarea drepturilor prevăzute la alin.(1) nu sunt obligați să facă dovada cu martori a faptelor notorii, precum sunt cele reținute în Raportul final al Comisiei Prezidențiale pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România.”

4. *Alineatul 2 al articolului 5 va avea următorul cuprins:*

„(2) Hotărârile pronunțate de tribunale, în temeiul alin.(1), sunt supuse apelului, la curțile de apel. Înalta Curte de Casație și Justiție va soluționa recursurile împotriva hotărârilor curților de apel, asigurând unificarea practicii judiciare în materie și verificând caracterul echitabil al compensațiilor acordate. În această materie, în cazul desființării sau casării hotărârii, instanța de control va rejudeca cauza, nefiind permisă trimiterea cauzei spre rejudecare.”

5. *La articolul 5, după alineatul (2) se introduce un nou alineat, alin.(2¹), cu următorul cuprins:*

„(2¹) Hotărârile judecătorești pronunțate sunt puse în executare cu celeritate de Ministerul Finanțelor Publice, prin direcțiile sale județene. Compensațiile bănești pentru prejudiciile morale sunt suportate din fondurile privind despăgubirile civile datorate de statul român, în baza hotărârilor judecătorești.”

Art.6.- Prevederile articolului XIII din Legea nr.202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor se abrogă.

Art.7.- Decretul-lege nr.118/1990 se completează după cum urmează:

- *După articolul 15 se introduce un nou articol, art.16, cu următorul cuprins:*

„Art.16.- (1) Indemnizațiile reglementate de prezentul decret-lege constituie drepturi de securitate socială, stabilite de organele județene competente ale Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale

și sunt suportate de la bugetul de stat, prin bugetul acestui minister. Plata acestor indemnizații se efectuează de casele județene de pensii.

(2) Aceste indemnizații sunt acordate în scopul ocrotirii sociale a victimelor regimului totalitar comunist, care, datorită persecuțiilor politice, vădit nedrepte, au fost private de libertate, iar ulterior, au fost grav discriminate social și profesional, ceea ce a avut ca efect limitarea și restrângerea majoră a veniturilor materiale ale acestora și ale familiilor lor, timp îndelungat, în toată perioada comunistă. De asemenea, se are în vedere faptul că deținuții politici au depus muncă forțată perioade îndelungate, în condiții deosebit de grele, pentru care nu au fost niciodată remunerați, iar statul a profitat de munca acestora.

(3) Este interzisă luarea în considerare a acestor drepturi de securitate socială în scopul diminuării altor drepturi bănești recunoscute distinct prin lege titularilor, precum dreptul la compensațiile bănești pentru prejudicii morale, cuvenite victimelor regimului totalitar comunist.”

Art.8.- Raportul final al Comisiei Prezidențiale pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România va fi publicat în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a, prin grija Președinției României.

Art.9.- Legea nr.221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.396 din 11 iunie 2009, cu modificările și completările ulterioare, precum și cele aduse prin prezenta lege se va republica, dându-se textelor o nouă numerotare.

Acest proiect de lege a fost adoptat de Senat în ședința din 4 mai 2011, cu respectarea prevederilor articolului 76 alineatul (2) din Constituția României, republicată.

p. PREȘEDINTELE SENATULUI

Alexandra Perș

